

Ny app vil give en stemme til nazismens ofre

Det verdensomspændende fænomen 'snublestenene' bringer fortiden ind i nutiden som små gyldne mindesmærker, der fortæller vigtige historier. Når du ser snublesten i fortovet, kan du nu gennem en ny app komme tættere på de mennesker, der blev ofre for Holocaust og nazismen. Appen er skabt af Historiens Hus i Odense og med indhold produceret af Dansk Jødisk Museum.

I år markeres 80-året for aktionen mod de danske jøder i oktober '43. Selvom den danske fortælling under krigen på mange måder er lys i forhold til andre europæiske jøders skæbne, så var det ikke alle, der lykkedes med at flygte til Sverige. Også i Danmark endte både jøder og andre, der blev forfulgt for deres religion, politiske overbevisning, seksuelle orientering eller bidrag til modstandskampen, som ofre for nazismens forbrydelser.

For at mindes nazismens ofre, lægges de såkaldte 'snublesten' ud foran den enkelte persons sidst kendte bopæl. Det er Europas – og nok verdens – største decentrale mindesmærke med på verdensplan over 90.000 sten. I Danmark er der siden 2019 lagt mere end 60 sten, og der er mange flere på vej.

Snublesten kan for så vidt virke uformidlet, når du møder dem i byrummet, hvem er personen, som stenen lagt for, og hvorfor er den lagt? Som et formidlingsmæssigt tillæg ud

over biografierne på hjemmesiderne for diverse snublestensgrupper kommer nu i en dansk kontekst en ny app. I appen kan du høre ofrets personlige historie på stedet – lige der på fortovet, hvor du er 'snublet' over stenen.

Historien skal huskes – af alle

Den sidste generation af førstehåndsvidner til 2. verdenskrig bliver uundgåeligt mindre og mindre. Derfor er der en særlig opmærksomhed på, at historien må ikke forsvinde med vidnerne, men huskes.

"Historien findes kun, hvis den bliver fortalt. Det er en lidt anderledes og ny måde at formidle historien på, som især er målrettet de yngre generationer," udtaler museumsdirektør Janus Møller Jensen.

I en tid med fortsat krig, forfølgelse og antisemitisme er det vigtigere end nogensinde at formidle historien, så den bliver mere tilgængelig og vedkommende for alle. Formidlingen er tiltænkt alle historieinteresserede og særligt skoleklasser, som kan gå på opdagelse efter historien i byrummet. Jeg-fortællingerne er fiktioniseret over historiske kilder og pårørendes beretninger og indlæst af skuespillere eller radioværter.

"Over 55 snublesten over hele landet er foreløbig en del af appen. Vi er gået lige til kanten i vores stræben efter at gøre formidlingen nærværende. Vi har givet ofrene en stemme og gjort dem levende. Tanken er, at det vil give mere rum til refleksion og eftertanke", udtaler stadsarkivar Johnny Wøllekær fra Historiens Hus i Odense.

Digital formidling, der gør historien tilgængelig

Med denne nye app er der skabt et medie, som kan være med til at sikre en større tilgængelighed og en landsdækkende formidling af denne særlige del af danmarkshistorien ved at lægge et digitalt formidlingslag ind over. Der udvikles samtidig et undervisningsmateriale, der vil være tilgængeligt fra efteråret, hvor der vil blive lagt yderligere snublesten i flere danske byer.

Appen er udviklet af Historiens Hus og med indhold produceret af Dansk Jødisk Museum baseret på de autentiske personlige historier bag snublestenene. Projektet har fået økonomisk støtte fra Undervisningsministeriet.

Prøv webappen her: <https://snublesten.historienhus.dk/>

Læs mere om de danske snublesten her: <https://www.snublesten.org/>

For mere information, kontakt:

Sara Fredfeldt Stadager
Museumsinspektør, Dansk Jødisk Museum
Mail: sf@jewmus.dk // Tlf. 91 23 07 22

Johnny Wøllekær
Stadsarkivar, Historiens Hus
Mail: jwoe@odense.dk // Tlf. 65 51 10 32